

ומשנינן: א. "אל תקדיש" מיבעי ליה ללאו, שהמתפיס בכור לשם זבח אחר עובר בלאו (43) זה.

ב. "תקדיש" מיבעי ליה, לכדתניא: מנין לנולד בכור בעדרו שמצוה להקדישו (44) (45) לשם בכור? שנאמר: "כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש לד' אלקיך"!

ומקשינן: ורבי ישמעאל מנין לו שצריך להקדישו לשם בכור, כיון שדורש את הפסוק "תקדיש" להקדש עילוי?

ומשנינן: אמר לך רבי ישמעאל: אי לא מקדיש ליה וכי לא קדוש? קדושתו מרחם הוה! וכיון דכי לא מקדיש ליה — קדוש, לא צריך לאקדושיה!

כבר נאמר "לא יקדיש". אי אפשר לומר "לא יקדיש"! שהרי כבר נאמר "תקדיש", הא כיצד? מקדישו אתה "הקדש" (42) עלוי" שאם החרים את הבכור, חל החרם לענין שיהא צריך "להעלות" [לשום] הבכור בדמים ולתנו לכהן, [ועל דרך שאמרו חכמים במשנה קודמת, מקרא ד"כל חרם קדש קדשים הוא לד'"]. ואי אתה מקדישו הקדש מזבח, שאין הקדשו למזבח מועיל להחיל עליו שם זבח אחר.

גמרא:

ומקשינן: ורבנן, שלמדו דין "הקדש עלוי" מפסוק אחר במשנה הקודמת, מה ידרשו בפסוקים "תקדיש" ו"לא תקדיש" האמורים בבכור?

הדרן עלך המקדיש שדהו

לקרבן אחר.

44. ביאר החשק שלמה שהמצוה להקדיש היא כדי להוסיף בו קדושת מזבח. ולפי זה חידש שבזמן הזה שאין הבכור קרב אלא נאכל במומו, שוב אין מצוה להקדישו.

45. כתב הרש"ש, שלפני שהוא בן שמונה ימים אסור להקדישו כי הוא עדיין מחוסר זמן לקרבן, ואף על פי שהוא כבר קדוש מעצמו אך להקדישו אסור.

לארץ ולא חל בה חרם. ואולי הטעם הוא כדעת הכפתור ופרח, שגם בזמן הזה יש קדושת ארץ ישראל ורק לענין תרומות ומעשרות בטלה הקדושה, ולכן לא נוהג חרם בארץ ישראל בזמן הזה וכמבואר ברמב"ם [פ"ח מערכין הי"א].

42. ביאר הגרי"ז, שאין זה רק התר להקדיש הקדש עילוי, אלא כאן התחדש גוף הענין שיש כזה הקדש והוא חל על הקדשים.

43. מבואר ברמב"ם [פ"ד מתמורה הי"א] שנלמד מכאן דין כללי, שאסור להקדיש קרבן